

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et Salvatoris Nostri

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. III. Fructus Christianarum Virtutum ex Horto Gethsemani esse
carpendos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53753)

eum veluti cum Deo certamen inijsse. Nam Græcè Agon, Latinè certamen est; sanè, qui orant, cum Deo certamen ineunt. Ita Jacob cum Angelo luctatus est usque manè. Ita Moses pro populo orans cum Deo quodammodo certabat, ut ille diceret: dimitte me, ut irascar populo huic, & minimè ingratum Deo facimus hoc modo cum illo certantes, quin ipse hoc requirit. *Quæsi vi, inquit, virum, qui interponeret sepem, & staret oppositus contra me pro terra.* Stemus igitur fortes in oratione, ut, quibus hic honor defertur, quodammodo cum Deo certare dicamur. Sed infinita sunt alia, quæ ex Christi oratione discit, qui eam diligenter intuitus, suam formare ad ejus exemplar studuerit.

CAPUT III.

Fructus Christianarum Virtutum ex Horto Gethsemani esse carpandos.

Pater mi, si possibile est, transeat à me *Matth.*
calix iste, verumtamen non sicut ego 26.v.39
volo,

Luc. 22 volo, sed sicut tu. & ex Luca: Apparuit
v. 43. autem illi Angelus de cælo confortans e-
 um, & factus in agonia prolixius orabat,
 & factus est sudor ejus sicut gutta sangui-
 nis decurrentis in terram. Didicimus o-
 rare. Discamus ex oratione fructus, qui-
 bus pascamur & proficiamus, colligere.
 Non enim tantum spatiandi causâ, & ocu-
 los detinendi in hortum descendit Spon-
 sus, sed ut pascatur in hortis, & lilia col-
 ligat, quorum tota die odore recreetur.
 Fructus igitur nobis ex oratione sunt col-
 ligendi. Omnia autem poma, quæ colligi
 in oratione possunt, nova & vetera habet
 hortus Gethsemani, ut facile sit, totâ vi-
 tâ eô detineri ac pasci. Nova poma sunt
 fructus Virtutum Christianarum, quas
 Dominus attulit, quæ antea non erant in
 hominum vita & moribus. Eæ sunt præ-
 cipuè quatuor: Humilitas, Pœnitentia,
 Resignatio, Mortificatio: Harum virtu-
 tum licet aliqua exempla etiam in San-
 ctis veteris testamenti legantur, eas tamen
 Christus Dominus perfecit ac docuit, &
 in mores induxit. Poma vetera sunt Vir-
 tutes Morales, quarum etiam Ethnici no-
 titiam

citiam semper habuerunt, & sunt itidem quatuor, Prudentia, Justitia, Fortitudo, Temperantia. De illis primū agendū est: Humilitatem Dominus etsi totā vitā docuit, nam & hoc magisterium singulariter est professus, dicens, *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde*, hoc tamen loco ac tempore singulariter ostendit. Primū enim, cū esset Patrem oraturus, procidit in faciem suam. Quid demissius? quid dici potest humilior? *Cū in forma Dei esset*, ac sine rapina aut usurpatione dignitatis alienæ æqualem se Patri posset asserere, quippe cū ipse & Pater unum essent, nec possit, ubi sit summa Unitas, non summa esse dignitatis æqualitas; memor tamen humanæ naturæ, quam assumpserat, eò usque se abjicit, ut in faciem suam procidat, velut indignus, qui cœlum spectaret. Procidit in faciem suam filius ante Patrem, & *filius dilectus, in quo ei bene complacuit*, quod neque prodigus filius ante patrem fecisse memoratur. Quis est, qui audeat erecto vultu coram Deo stare, & cum Phariseo suam illi justitiam objectare, cū ipsa Sanctitas,

Phili. 2.
v. 6.

tas, ipsa Justitia non audeat vultum Judicis intueri? Miramur Seraphim velare alis ora: plus est Regem Angelorum totò terræ elementò sibi vultum tegere, ut sancta quadam humilitatis eclipsi ostenderet, coram Deo omnium conditore quemcunque solem creatæ gloriæ deficere. Sole igitur hoc deficiente, quod sidus fulgebit? quis adeò impudenter audax, qui coram Deo se aliquid putet, cùm videat eum, qui est Rex Regum, & Dominus Dominantium, Alpha & Omega, principium & finis, ita se prosternentem, ac si vellet in nihilum suum redire, quippe qui naturam suam à Deo ex nihilo habere meminisset. O nihil nostrum! cur te aliquid putas? O terra, lutum! cur, nescio, qua opinione tui extolleris, ut posse te credas coram Deo capite ac vultu erecto stare? Dejicere miser, sternere, affige te solo, & si potes, in abyssum deprime. Sed ne putas hoc satis esse, quòd Deo, & ijs, qui Dei locò tibi sunt, humilitate subjiceris, disce etiam ijs, qui tibi subsunt, te ex animi demissione submittere. *Et apparuit Angelus de cælo confortans eum.* Planè id longè majoris

majoris humilitatis fuit, quòd Angelorum Rex, Magister, Deus ab Angelo se confortari passus est; ideo scilicet, quòd naturæ altioris ille est, quàm sit humana. Quòd si tantum Angelo Christus defert, quid non æquum est, nos Sacerdotibus deferre, qui Angeli Dei sunt? quid Superioribus ac Magistris? Pœnitentia quoque Christiana est propriè virtus, quippe Ethnicis ignota, quorum aliqui etiam indignum viro Sapiente esse dicebant, Pœnitere. Pœnitentiam Christus Dominus suorum criminum nullam habuit, quia peccatum non fecit, & dolus inventus non est in ore ejus: sed nostrorum habuit perfectissimam, quæ ut sua dolebat, *posuit enim Deus in eo iniquitates omnium nostrarum.* Videtur igitur Christi Domini oratio, & patris negatio, eò directæ fuisse, ut intelligeretur, rem scelestissimam esse Peccatum, quæ requireret ad sui expiationem Christi mortem, ut ne roganti quidem posset ignosci: sic enim ait. *Deus meus rogabo per diem, & nō exaudies, & nocte, & non ad insipientiam mihi.* Cur hoc? dixerat ante: *Longè à salute mea verba delicto-*

Isai. 53.
v. 6.

Psal. 21.
v. 3.

delictorum meorum, ac si diceret. Dum ego te salutis meae causam rogo, Deus meus, ut, si fieri possit, transeat à me calix iste, altera ex parte delicta hominum, quae mea esse voluisti, clamant & ipsa, & vox eorum potentior est meam, ipsa efficiunt, ut fieri non possit, quin ego calicem hunc bibam. Longè à salute mea ut sis, id est, nolis mihi vitam concedere, faciunt voces ac verba delictorum meorum, quae ex omnium hominum humeris in meos transtuli. Adeste nunc peccatores, & colloquium hoc Salvatoris cum Deo Patre audite: *Pater*, inquit, *si possibile est, transeat à me calix iste*. Ac si diceret: *Pater*, si tanta peccati gravitas non est, ut id non requirat, Dei ipsius satisfactione expiari, sed potes minore aliqua victima esse contentus, oro, & justum est, ut mihi vitam serves, & alium hominibus Salvatorem des. Quid respondit Pater? Missus est Angelus, qui hæc illi diceret. Te quidem non latet, qui Sapientia Dei es, id quod dicturus sum Dei ac Patris tui verbis; sed tamè, ut ex hoc nostro colloquio intelligant homines, quæ sit peccati gravitas, nuncio tibi

tibi Patris ac Dei nomine, Deum (etsi omnia possit) minimè posse Justitiæ suæ exactè & ex æquo satisfacere, nisi ei offenso Divina Persona satisfaciat. Quandoquidem igitur statutum est, peccatum tui debere morte (sic enim ab initio dictum est Adamo) non aliâ quàm tuâ luendum est. Videor mihi videre Christum Dominum, his auditis se ad nos vertentem, & his utentem vocibus. Ecquid videtis tandem homines, quanta sit vel unius è sceleribus vestris gravitas? cùm pluris id sit apud Deum, quàm meæ preces, imò quàm mea vita? Nondum vos pudet, vestra improbitate necessitatem Deo ipsi attulisse moriendi? nondum vestrarum culparum dolore tangimini, cùm ego eas tantùm recogitans tristis sim usque ad mortem? His nos ad summam, & verecundiam & dolorem, adigi necesse est, & optare tristitiam illam usque ad mortem, quæ nostrâ causâ in Christi Domini anima fuit, in nostrum quoque pectus transire, cupere lethalem illam agoniam in nobis experiri, quâ conflictemur, & sciamus, quid quantumque sit, quod deliquimus; orare deni-

Gen. 2.
v.17.

que Christum, ut, si possibile est, transeat in nos calix ille contritionis ac doloris, quem ipse bibit. Tertia, quam in horto carpimus, Christiana virtus est Resignatio: sic vocatur virtus, quâ Deo ita in omnibus nostram submittimus voluntatem, ut simus parati, id velle, quod velit, id recusare, quod nolit. *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum*: in utrumque scilicet, ut, si ve quid velis mihi concedere, si ve quid eripere, æquè sim futurus lætus, æquè pacatus, æquè tuus. Hæc quoque virtus Christi propria est, qui ita in omnibus Patris nutum ac voluntatem secutus est, ut vix duodennis diceret Matri, ac

Psa. 107 v. 2. *Luc. 2. 49.* Josepho, *nescitis, quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse?* Felix voluntas, quæ non apud se est, sed in ijs, quæ sunt Dei; ibi enim voluntas est, ubi ejus est amor: ubi autem meliùs aut amor noster esse possit, aut voluntas, quàm apud Deum? Eam igitur virtutem nunquam meliùs, quàm in hac oratione Christus docuit. Tum enim difficiliùs est Dei voluntati & arbitrio se permittere, cùm de ijs rebus agitur, quas magis amamus; minùs

nus certè Job sensit pecorum quàm filiorum jacturam, & hanc minùs quàm proprii corporis inflictam ægritudinem. Quid autem esset, quod Christus aut magis amaret, aut jure meliore, quàm vitã suã? Nam & homines hanc præ omnibus ferè rebus æstimant, sapientiores magis, quàm qui minùs intelligunt. Intelligebat profectò Christus, nihil in rebus omnibus creatis esse, quod pretio æquaret vitam Divinam, & quia ejus caritas ordinata erat, & ita quàmque rem amabat, sicuti decebat, & juxta boni illius magnitudinem: necessariò plùs amabat suam vitam, magisque jacturam ejus sentiebat, quàm omnes simul homines unquam rem ullam amarint, vel ullius rei amissionem doluerint, si omnes omnium conjungerentur affectus. Hinc de eo Propheta dicit: *Dedit dilectam animam suam in manibus quærentium eam*, ne putes Christum non sensisse jacturam tantæ rei. Alter eum loquentem cum Patre inducit, his verbis: *Erue à framea Deus animam meam, & de manu canis unicam meam*. Unicam vocat, non tantùm, quòd alteram ipse

*Ier. 12.
v. 7.*

*Psal. 21.
v. 21*

non haberet, sed, quòd nulla ei similis, aut comparanda usquam esset. Rem ergo tantam, actam dilectam, tam unicam, vide, quàm liberè in manus Patris resignet. Ter oravit: Primò quidem, ut, si possibile esset, calix ab eo transiret, sed addidit, *non quod ego volo, sed quod tu*. Secundò autem, ac tertio, sic oravit: *Pater mi, si non potest hic calix transire à me, nisi bibam illum, fiat voluntas tua*. Ita semper eòdem tendebat ejus petitio, ne **Ipsius**, sed ut Dei voluntas fieret. Quantò magis decet nos id dicere, quorum voluntas adeo sordida terrenis affectibus, adeo boni melioris inscia est, ut semper illud minùs velimus, quod, cùm Deus velit, constet esse optimum. Quarta virtus Christiana, quam ex hoc horto decerpere possumus, est Mortificatio. Docet illam sudor Christi sanguineus, qui nos ad elicicendas nobis aliquot etiam sanguinis guttas flagris inflatis hortatur; docet tota mentis & corporis in eo dolore & agoniâ conflictatio. Sed, quia Mortificationem tota Christi Passio docet, minùs necesse est, in ea hìc immorari.